

Dr. Gulyás József: Comenius és a latin nyelv. Januája megjelenésének 300. évfordulójára. (N. 8-r., 42 l.)

Pedagógiai szemináriumok. II. kötet. A földrajz, történelem, polgári jogok és köteleességek, valamint a számolás és mérés tárgyköre. Sajtó alá rendezték: Kehrer Károly és Krehnyay Béla. Bp. 1931. Hollóssy János könyvnyomtató. (K. 8-r., 352 l.) Ára 7 pengő.

Dr. Lämpérth Géza: A pápai református főiskola története 1531—1931. Dr. Antal Géza előszavával. Huszonhét képpel. Pápa, 1931. A főiskolai könyvnyomda kiadása. (K. 8-r., 204+30 l.) Ára 4 pengő.

Dr. Mohr Győző: Fogalmazástan. Bp., 1930. A szerző kiadása. Fébényomda. (K. 8-r., 312 l.)

Theologiai tanulmányok. A pápai református főiskola négyszázéves jubileumi ünnepére írták és kiadták a pápai református theologiai akadémia tanárai. Pápa, 1931. Főiskolai könyvnyomda. (N. 8-r., 772 l.) Ára 20 P. — A bennfoglalt értekezések külön is kaphatók. 1. Tóth Lajos: A pászka eredete és történeti fejlődése. 3 P. 2. Pongrácz József: Pál apostol Efezusban. 5 P. 3. Tóth Endre: Mándi Márton István élete. 5-40 P. 4. Trócsányi Dezső: Mándi Márton István tudományos munkássága. 5-40 P. 5. Török István: Barth Károly theológiájának kezdetei. 3 P.

VEGYES.

Mi a legközelebbi teendő a „haladó“ nevelés terén?¹ A kérdést Dewey tette fel a Haladó Nevelés Ligájának 1928. évi gyűlésén, s a kérdésre a következő évi gyűlésen Meiklejohn válaszolt.² Dewey kérdését a haladó nevelés első szakaszának lezárulása tette időszerűvé. Dewey ugyanis a haladó nevelés fejlődésében két szakaszt lát szükségszerűnek. Az egyik az elmélet szempontjából negatív, nem más, mint tiltakozás a hagyományos iskola formalitása és merevsége ellen; ez a gyakorlat korszaka. A másiknak az elmélet szempontjából szerinte pozitívnak kell lennie, ebben a korszakban kell ugyanis felállítani a haladó nevelés elméletét. Az első szakaszban, a haladó nevelésre törekvő iskolákban folytatott eljárások által kialakult az a közös új szellem, amely megkülönbözteti ezeket az iskolákat a hagyományos iskolától. Ezt a szakaszt befejezettnek tekinti Dewey, és a másik szakasz elkövetkezését sürgeti, melyben kialakuljanak és rendszerbe tömörüljenek az új nevelés elvei, e rendszer

¹ Alexander Meiklejohn wisconsin-i egyetemi tanár előadása. Megjelent a *Progressive Education Association* havi folyóiratában, VI. kötet, 2. sz. 1929. — Haladó nevelésen a kor követelményeihez alkalmazkodó új nevelést értik.

² Meiklejohn nevét széles körben ismertté tették kísérletei, melyeket a wisconsin-i egyetemen a tanulmányi anyagra nézve folytatott. Ez a nagyarányú kísérlet az amerikai specializálás visszahatásának tekinthető és lényege abban áll, hogy a szellemtudományi egyetem (*Liberal Arts College*) egész tanulmányi anyagát valamely középponti eszmével szerves egésszé tűzi össze, illetőleg a középponti eszmének különböző vonatkozásait teszi az összes fakultások munkásságának tárgyává. Ilyen középponti eszme volt pl. egyik évben Görögország aranykora. Minden hallgató ugyanazon kollégiumokat hallgathatta, melyek a középponti eszmének más és más oldalát, eredetét, határait stb. világították meg. Meiklejohn a haladó nevelés mozgalmában az egyetemi nevelés képviselője. Itt ismertetett beszéde is végső következtetéseiben a haladó egyetemi nevelés anyagának tervét vázolja.

pedig részét kell hogy alkossa a nevelés általános elméletének. Az első szakasszal szemben tehát, mely az új nevelés gyakorlatát hozta, a második szakasz az új nevelés elméletét van hivatva felállítani. Dewey megjelöli azt a módot is, ahogyan az új nevelés elmélete kialakítható: ez az új nevelés gyakorlatában kialakult eszmék számbavétele és kiindulópontul való felhasználása a neveléstudományi elmélet felállításához. Ehhez pedig az iskolák olyan mértékben járulnak hozzá, amilyen mértékben az új nevelés terén intellektuálisan szervezett munkát végeznek. Ebben az utóbbi tételben, hogy az új iskolákban a tanító intellektuálisan szervezi munkáját, rejlik Meiklejohn szerint a címben kifejezett probléma. Az intellektuális szervezésben bennfoglaltatik az a terv, mely szerint a tanuló egymásra következő tevékenységei az egyén teljes kifejlődését szolgáló összefüggő egészzé tömörülnek. Ennek a tervnek pedig az irányítás módja mellett meg kell jelölnie az irányítás tárgyait is, vagyis azon tevékenységeknek tartalmát, amelyeknek végzésére a gyermeket irányítjuk. Ez pedig egyszerűen a tananyag. Ez teszi ki a haladó nevelés elméletének egyik részét és ennek megállapítása a haladó nevelés terén a legközelebbi probléma.

A haladó iskolának már kétségtelenül kialakult a módszere. A módszer pedig az anyagtól nem választható el, mert ha tudjuk, hogy hogyan csinálunk valamit, akkor azt is tudnunk kell, hogy mit csinálunk. Így a módszerrel együtt az anyag is kialakult az úgynevezett haladó iskolákban. Ennek összefüggő rendszerbe foglalása következik most és evégre számba kell venni a módszert is, melynek vizsgálatából következik az anyag.

A haladó iskola módszerét az jellemzi, hogy különösen két követelménynek akar eleget tenni: az egyik az egyén növekedésének elősegítése,³ a másik az egyén szabadságának megőrzése. Kérdés, mennyiben határozzák meg ezek a tanítás anyagát? A növekedés követelményét szem előtt tartva a tanító a tanuló belső hajlamát veszi szemügyre s azt a külső körülményekhez viszonyítva segíti a tanulót valamely irányban, az egyén szabadságát pedig a felelősség-érzés kifejlesztésével biztosítja. Eddig tart a módszer, de ennek további következései vannak az anyagra nézve. A tanító a növekedést és a szabadságot igazi jellemző emberi tulajdonságoknak tartja. Azáltal, hogy ilyen tulajdonságokkal bíró jellemet fejleszt, emberi életre nevel, emberi közösségben élő emberek által tett hatások mintájára. Ha a módszer, ahogyan a jellemet fejleszti, az emberi közösségben az iskola nélkül is folyó nevelés természetes módszere kell hogy legyen, akkor az anyag, ami által fejleszti, szintén nem lehet idegen az emberi élet természetes viszonylataitól. Ha úgy választja a tanító az anyagát, hogy annak az iskolatermen kívül, a mindennapi életben nincs jelentősége, akkor a tanításában nem lesz erő és élet. Így határozza meg tehát a módszer a tanítási anyagot: az egyén növekedésének és szabadságának elősegítésére való törekvés a tanítót olyan anyag megválasztására készíti, melynek a mindennapi ember munkájában, örömeiben és szenvedésében jelentősége van. Ezzel a megállapítással Meiklejohn általában megjelölte azt a szempontot, mely alapul szolgálhat a haladó nevelés legközelebbi teendőjének meghatározására, vagyis a tananyag rendszeres összefoglalására.

A következőkben Meiklejohn az egyetemi új nevelés tanulmányi anyagát határozza meg körvonalaiiban. E célból az ember helyzetét vizsgálja a világ-

³ Dewey által használt kifejezés, melynek fogalmi tartalmát a *Democracy and Education* c. művében az *Education as Growth* c. fejezetben fejtí ki (New York, The Macmillan Company, 1925).

ban és azt, hogy miben segíti elő az ember helyzete az emberi értékek gyarapodását, amilyenek a növekedés és a szabadság. Az ember helyzetét a világban három tényező határozza meg: az ember maga, az egyén viszonya másokhoz, vagyis a társadalom és végre a nem emberi dolgok, melyeknek az ember számára jelentőségük van, vagyis a természet, világ vagy világegyetem. E tényezők ismerete és ezeknek szellemi gyarapodásában és az ember szabadságában való szerepe teszi ki a tanulmányi anyagot, mely eszerint három körre oszlik: az ember énjére irányuló tanulmány az egyén hajlamainak és tevékenységeinek ismeretét fogja eredményezni, amint azok jólétének előmozdítására szolgálnak vagy bukását okozzák; a társadalom tanulmányozása annak vizsgálatára vezet, hogy a fennálló gazdasági rendnek, a politikának, a társadalmi intézményeknek mi a hatásuk az emberi értékek gyarapodására, vagyis a növekedésre és az emberi szabadságra; a természet, a világ és a világegyetem tanulmányozása megmutatja, milyen módon hasznosak ezek az emberi célokra és hogyan kell az embernek hozzájuk alkalmazkodni.

Ezen a fonalon képzelet el Meiklejohn az egyetemi tanítás egységes tervének kiépítését. Az a módszer pedig, ahogyan a tanítás a tudomány eredményeit alkalmazza, szerinte humanisztikus legyen. Ezen azt érti, hogy az emberből induljon ki és motívuma az ember iránt való érdeklődés legyen. Ezt az egységes tananyagot az egyetem összes hallgatóinak ajánlja. Végül figyelmeztet arra, hogy a szellem növekedését és szabadságát csak az tudja elősegíteni, aki maga is szereti az igazságot és maga is küzd a problémákkal. Ilyen tanítónak mondja Dewey-t, ki megtanította Amerikát tanítani. *Baranyai Erzsébet.*

A Szülők Iskolája előadásai a mai ifjúság konfliktusairól. A Magyar Szülők Szövetsége folyó évi október—december havában Szülők Iskolája c. tanfolyama keretében előadásorozatot rendez a következő programmal: Okt. 6. *Domokos Lászlóné és Benedek Marcell:* Iskolai konfliktusok. — Okt. 13. *Kodolányi János és Párnitzkyné Szederkényi Anna:* Családi konfliktusok. — Okt. 20. *Kulcsár István:* Szexuális (szerelmi) konfliktusok. *Füst Milán:* A vágy pszichológiája. — Okt. 27. *Bálint Antal és Tuszkai Ödön:* Pályaválasztási konfliktusok. — Nov. 3. *Kriegs-Au Emil és Szabó Imre:* Vallási és erkölcsi konfliktusok. — Nov. 10. *Erődi-Harraeh Béla és Rajnss Ferenc:* Szociális és gazdasági konfliktusok. — Nov. 17. *Décsi Imre és Máday István:* A mai ifjúság idegessége. — Nov. 24. *Németh Péter és Vámbéry Ruzslem:* A mai ifjúság kriminalitása. — Dec. 1. *Dienes Valéria és Pünkösti Andor:* Kulturális (tudományos, művészi, technikai) konfliktusok. — Dec. 9. *Gróf Teleki Pál és Karácsony Sándor:* Pajtáság, ifjúsági egyesületek, cserkészlet. — Dec. 15. *Szimon István és Goldberger Márk:* A mai ifjúság öngyilkossága. I. rész. — Dec. 22. *Melly József és Pásztor József:* Ugyanaz. II. rész. — Az előadások helye a Közgazdaságtudományi Kar (IV., Szerb-u. 23.) II. emeleti VI. sz. tanterme, kezdete pedig este 7 órakor. Az előadásokat vita követi, ezután pedig a vezetőség nevelési, iskolai és pályaválasztási tanácsal szolgál a hozzáforduló szülőknek. Az előadások látogatása a Magyar Szülők Szövetsége tagjai számára díjtan, vendégeknek 50 fillér, tanulók és főiskolai hallgatók azonban, ha igazolják magukat, csak 20 fillért fizetnek. A vezetőség kéri az ifjúságot, jelenjék meg az előadásokon és vegyen részt a vitákban, hogy egészen tisztán lehessen látni a bajokat és meg lehessen találni orvos-szereiket.